

שיעורי הרב שמואל שליט"א
מדור
אמונה
ובטחון
 - שיעור -
רנ"ג

מתוך קונטרס 'הבינוני' המלא

הבינוני

ואחיה

חיים של אמונה ובטחון

שיעורי הרב שמואל שליט"א | פרשת וארא תשפ"ד

הדרך הראויה לקבלת החלטות

אחד, אף לא לדל, כי אם לחתור אל האמת.

ובכן, כשהתפקידים מחולקים בין שני אנשים, קל לכל אחד להשקיע את כל כולו במילוי תפקידו. אבל כששני התפקידים מוטלים על אותו האדם, דהיינו שהאדם עצמו צריך להיות גם שופט וגם שוטר על שעריו כפירוש ספרי המוסר, לפעמים התפקידים מתערבבים ואז האדם עלול להחטיא את המטרה, והיינו כאשר הוא עסוק בקיום הכרעתו, ולפתע הוא אומר בלבו: "אולי באמת אפעל אחרת, כי נראה לי שדרך הפעולה שבחרתי, לא כל-כך מצליחה".

תחשבו על שליח בית דין שהולך לגבות מאדם חוב שהוא חייב לפלוני, ובהגיעו אליו, הלה מתחיל לספר לו כמה צרות עברו עליו ואיזה מסכן הוא, ומעורר בו רגשי רחמנות. הנה אילו היה שליח זה גם הדיין, היה מתחיל לחשוב: "אולי באמת לא פסקתי נכון". אך היות שהוא אינו הדיין, הוא יודע שאין לו אפשרות כזאת, כי אין זה מתפקידו לדון בענין ההכרעה. יש לו רק תפקיד אחד - לקיים את הפסק כפי שיצא מפי הדיינים. "אם הלה רוצה, הוא יכול אולי לבקש דיון חוזר", אבל אני איני רשאי לדון האם הפסק הוא נכון או לא".

הסכנה בעירוב התפקידים

אך כשזה מגיע אל האדם עצמו, יש לו תמיד מלחמה גדולה, והדוגמה הפשוטה ביותר היא שעת הקימה. בתחילת הלילה הוא יושב על המדוכה ודן מתי לקום בבוקר. כי מצד אחד עליו להיות רענן במשך היום כדי שיהיה לו ישוב הדעת לתורה ולתפילה, ומצד שני עליו לקום מספיק מוקדם כדי שיוכל להכין את עצמו לתפילה ולהתפלל בזמן. הוא צריך

שופטים ושוטרים תתן לך

כתוב בתורה: שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך (שופטים ז', יח), וביאר רש"י שתפקידו של השופט הוא להכריע את הדין ולפסוק כיצד לנהוג, ותפקידו של השוטר הוא לוודא שמקיימים את פסק הדין. השוטר אינו צריך לדון האם הפסק נכון או לא. כי אין זה תפקידו. אכן כן, השליח בית דין אינו חלק מהדיינים. הוא רק שליח וצריך לעשות את שליחותו בנאמנות.

והנה הספרים הקדושים מלמדים אותנו על פי דרכם שפסוק זה עולה על האדם עצמו, שעליו ליתן שופטים ושוטרים בכל שעריו, כגון הפה, העיניים והאוזניים, והיינו שהוא זקוק לשתי עבודות. האחת היא לדון האם עלי להוציא את הדיבור מפי או לא? זהו משפט. הוא מביא סברות לכאן וסברות לכאן, עד שהוא מכריע האם לדבר או לבלום את פיו. ולאחר שהוא מכריע, אזי תפקידו הוא להיות שוטר לעצמו ולוודא שהוא אכן מקיים את הכרעתו, אם לדבר, או לבלום את פיו; אם לעשות, או לחדול.

חלוקת התפקידים בבית הדין

ברם, בבית דין התפקידים מחולקים לכמה אנשים, כשהאחד משמש כשופט והשני משמש כשוטר, וכל אחד יודע בבירור מהו תפקידו. השוטר יודע: "אין לי להתערב בהכרעת הדבר. כי אינה קשורה אלי כלל". והדיין יודע שהוא צריך להתפלל בכל עת שהקב"ה יהיה איתו בעת המשפט ויאיר את עיניו להגיע אל ההכרעות הנכונות. תפקידו הוא להסיר את כל הנגיעות מלבו ולהיזהר שלא לישא פנים לאף

א ראה ש"ך על התורה על פסוק זה, וראה עוד בשלה"ק פרשת שופטים, והובא לרוב בספרי חסידות.
 ב כפי הכללים שבחושן משפט סימן כ.

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו
ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה חיה
חנה גיטל בת אסתר פרל
 לזכותם ולהצלחתם

יזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

לו את המידע המינימלי. והרי זה דומה למי שרוצה לעשות שידוך. שעליו לאסוף תחילה את כל המידע הקשור לאותו שידוך, ואז להתפלל ותקננו בעצה טובה.

כמו כן יבין שמראה עיניו מביאה לו בכל עת מידע חדש, והמידע הזה יכול להשפיע על החלטתו. דוגמא לדבר: האדם מדבר עם פלוני בטלפון. בתחילה חישב מה יאמר ומה לא. היתה לו תכנית שלימה, מיוסדת על חכמת חיים ועל חכמת הפוליטיקה - אני הולך לומר לו כך וכך. חשבתי לומר לו כך וכך, אבל לא, איני הולך לומר לו. כל זה היה עד שהתחיל לדבר אתו, כי כשהשיחה התחילה, הלה דחק בו מפה ומשם ודיבר הבלים, והוא הלך לאיבוד ושכח מכל החלטותיו. הוא התחיל להגביה את קולו ולהחזיר לו בפגיעות משלו. מה קרה? הרי כשהיית במצב של שופט, החלטת שלא תדבר ככה!!! אך מה? קיבלת עכשיו מידע חדש, ולמידע הזה יש השפעה חזקה עליך ומערער אותך לגמרי.

אכן כדי שלא תלך לאיבוד במצב כזה, **עליך להחזיק חזק מאוד בהחלטות הראשונות שקיבלת על עצמך**. ולומר לעצמך: החלטתי בעצמי שאיני עונה לו. שיבייש אותי, שיצחק עלי, שידבר שטויות, אני מחזיק בנוסח ששיננתי לעצמי. אותם אני אומר ושום דבר אחר אינני אומר.

יתד הוא וממנו לא תזוע

הדבר כל-כך נחוץ ואפילו רק בשביל לחיות חיים בריאים יותר, וביותר בעניינים של בין אדם לחבירו, ויש בני אדם שעבורם זהו אחד מהניסיונות הגדולים ביותר, ואולי אף נסיון החיים שלהם, שאחד מהקרובים - אב או אם, בן או בת זוג, ולפעמים בן או מעביד - שאינו בריא לגמרי מבחינה נפשית, והוא יכול לבלבל את המוח, ולמצוץ את הדם, ולהאשים ולדכא את נפשו של השני באופן שתתערער עליו דעתו למשך שבועיים ימים, כשבנושאים מסוימים שיעלה ביניהם, הוא יצליף בו ויצבוב בו ולא יניח לו עד שיראהו מתמוטט לגמרי.

הנה **אחת מהעצות הנפלאות ביותר** על פי התורה זהו המהלך שבו **האדם מתבונן מה הם הנושאים שאין ראוי לדבר עליהם** כי הם מביאים לידי כאב, וכשמדברים עליהם הוא עלול ליפול לתוך הרשת, לתוך הבור, לתוך החושך, לחושך של העוה"ז, לחושך של העוה"ב, לחוסר כיבוד אב ואם, ולכל הבעיות הנובעות מכך שהוא נמשך אחרי דיבוריו של השני, **אתה מכין לך מראש מה לומר, ואתה יודע שכאשר הלה יעלה את הנושא, תוכל להשתמש רק במילים הללו, ואפילו אלף פעמים**, וכך לא תצטרך לדבר בחוצפה ולא לבוא לידי כעס, ואף לא תרגיש מרוסק באופן שלא תוכל לתפקד במשך שבועיים.

אבל אם לא תעשה כן, אלא תגיב בחופשיות, אזי אתה תענה ושוב פלוני יענה, ותצא בשן ועין. אתה צריך לאמץ את היכולת להישאר בשלווה ולומר בחיוך ובקרירות: "קצת קשה לי לדבר על הנושא הזה. אולי כדאי לעבור לנושא

לקבל הכרעה - איזו שעה היא השעה המתאימה לשני הצרכים, הן שהראש יעבוד למחרת כמו שצריך, והן שיקרע קצת מעצמו ולא יתן לעצלות הגוף לשלוט עליו. הוא עשה את ההכרעה והחליט מהי השעה המדויקת וגמר אומר לקום בשעה זו. ויהי בבוקר, בעוד שעליו להיות כעת בתפקיד השוטר ולהבטיח שהוא מקיים את החלטתו שקיבל על עצמו, בא אליו יצרו ואומר לו: "קר בחוץ... חם בחוץ... ארי בין הרחובות"... או: "לא תהיה מספיק רענן במשך היום", ובכך הוא מבטל את החלטתו, ומקבל החלטה חדשה לקום בעוד שעתיים.

ובכן, **אדם כזה שהתפקידים מתערבבים אצלו** ונעשה שופט בשעה שהוא משמש כשוטר, **אינו מתעלה ואינו מצליח כלל בחיים**, כי **קל מאוד להביאו לידי התפעלות ולגרום לו לוותר על כל עקרונותיו והחלטותיו**. היתה לו החלטה איך ביתו ייראה, אך היא החזיקה מעמד רק עד שהגיע למעשה, כיון שהגיע למעשה, אמר: כן, אבל...

זה מזכיר את המליצה שמצאו אחד כורך חבל על מתניו ומותח את הקצוות משני הצדדים. שאלוהו מה ברצונו לעשות, ואמר שברצונו לשים קץ לחייו. אמרו לו: "בשביל זה צריך לכרוך את החבל סביב הצוואר, לא על המותניים". אמר: "כן, ניסיתי לכרוך סביב הצוואר, וכמעט נחנקתי".

כך האדם, בערב הוא אומר: "בוודאי אקום בשעה פלונית", וכשמגיע הבוקר הוא אומר: "אני עייף". הוי אומר: בכל דבר, **כשמגיע שעת קיום ההחלטה, הוא מבטל את ההחלטה ודן מחדש לפי מצבו הנוכחי**. באופן כזה **אין האדם מתעלה, ואינו מגיע לשום מקום, אף לא בעניני דעלמא**.

מה משפיע על קבלת ההחלטות

אכן על האדם להבין שיש סדר לדברים. כי הנה מה גורם לו לאדם להכריע ולקבל החלטה? הוא מניח על השולחן את כל המידע והנימוקים של כל אחד מהצדדים, ומכריע על פי שיקול דעתו איזה צד עדיף. זהו משפט. בכל תחום שהאדם צריך לקבל הכרעה, הוא חושב ללא הרף: באופן כזה ארוויח יותר או אפסיד יותר? הוא מחשב ריווח כנגד הפסד, וכשנדמה לו שיש ריווח יותר מהפסד, הוא בוחר בזה. זאת ועוד, הפיקח מבין שאין שום פעולה שכולה שכר. תמיד יש הפסד, וצריך לשקול מה עדיף, ולבוא אל ההחלטה.

צריך לדעת שכפי שאפשר ללמוד עניין מתוך ספר, שמגלה לו את היתרונו והחסרונות של המצב... כך אפשר ללמוד את המציאות. הוא לומד את הענין ושוקל את הצדדים בשוב הדעת, ויש שהוא מתייעץ עם מומחה, הכל כדי שהתמונה תהיה ברורה. זוהי באמת **ההשתדלות שהאדם צריך לעשות לפני כל החלטה, לפעול עד מקום שידו מגעת שהתמונה תהיה ברורה לו כמה שיותר, ולהתפלל שהקב"ה באמת ישלח לו את המידע הנכון ויבהיר לו את התמונה** עד הסוף, ורק אז יוכל לצפות ל'ותקננו בעצה טובה', כי אם אין האדם עושה את החלק הראשון, אין לו איך לקבל את ההחלטה, כי אין

אחר". הלה מנסה שנית, ושוב אתה אומר לו: "קצת קשה לי לדבר על הנושא הזה. אולי כדאי לעבור לנושא אחר". אתה חוזר על זה שוב ושוב כמו מכונה. לא תמיד המילים צריכות להיות אותן מילים, אבל התוכן נשאר תמיד אותו תוכן. אתה יכול לומר לו גם: "גם לי הנושא כואב, אבל כבר ראיתי שלא כדאי לי לדבר עליו", ותיכף ומיד אתה עובר לנושא אחר שאף אותו הכנת מראש. אינך נותן לו למשוך אותך. אתה נשאר בקרירות ובישוב הדעת.

ולא תתורו אחרי לבבכם

כל אחד מאתנו חייב ללמוד את המהלך הזה. ואף מי שאין לו בדיוק את הנסיון הזה שתואר לעיל, עם כל זה הוא זקוק לכך, כי זוהי העבודה שהקב"ה רוצה מאיתנו. כי אם כבר החלטת במוחך לעשות או לדבר או לחדול מלעשות או לדבר, איך יתכן שבהגיע לשעת מעשה, אתה נכשל שוב ושוב? הלא ידעת שזה לא מוביל לטוב! התשובה היא שהלה משך אותך. "רק רציתי לומר לו דבר אחד, ומשם העניינים התגלגלו..." מדוע רצית לומר לו דבר אחד? הרי אתמול החלטת בהחלטה נחושה שלא תאמר לו אף לא דבר אחד, כי זה עלול להדליק את המדורה! אין זה אלא שבמקום שהמערכת שלך תתפעל מהספר ומהמוח, היא מתפעלת מבחוץ, ועל פי מה שקורה בחוץ כך אתה פועל. הנה הדבר הזה מוביל את האדם אל תוך הגיהנום.

זהו שאמרו לנו חז"ל: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם (ש"ל טו, טז). למדת, החלטת, אבל אתה צריך להכיר את המציאות. אשר אתם זונים אחריהם פירושו שהכל היה טוב ויפה עד שלא סגרת את הספר ויצאת לרחוב, וכיון שיצאת לרחוב, יש מי שלוחש לך באזניך שיעור אחר. שמעת שיעור, יפה מאוד, אבל עכשיו מישהו מוסר לך שיעור אחר - רק רציתי לומר לך... ככה זה פועל גם לגבי אחרי לבבכם וגם לגבי אחרי עיניכם, וכיון שהאדם מתפעל, הוא שוכח שהוא בתפקיד של השוטר. את התפקיד של השופט היית צריך למלא בבית הכנסת. ואם רק יגיד: "לא, אבל יש שיטה שסוברת שמותר..." זהו זה, הוא כבר הפסיד. עכשיו הוא מתחיל את הדיון מחדש, שבעצם יש הבדל בין ראייה להסתכלות. כבר לא נוגע לי מה הוא אומר. אם את הלומדות הוא עושה אחרי שהוא כבר נמצא ברחוב, סימן הוא שפתיחת הסוגיא נעשית מבחוץ, והרי זה אומר שמתקיים בו העין רואה והלב חומד, ועכשיו הוא מתחיל לדון על פי זה, הוא רוצה לקבל את החלטה על פי המידע החדש שהגיע אליו מבחוץ וגורם לו התפעלות, ונמצא שהוא עושה צחוק מהחלטתו שלו עצמו.

יודע בן נפש אמו

דומה הדבר לאם שאומרת לבנה: "לא!!! לא אוכלים סוכריות לפני השינה. ככה החלטנו". עשר פעמים היא צעקה. אבל בנה שפיקח הוא יודע בדיוק רב כמה זמן לוקח מאז ה'לא' רבתית של אמו, עד שהיא אומרת: "טוב, עוד אחת, ולאחר מכן, אין יותר כלום". והוא יודע בדיוק מה צריך לעשות בשביל זה. למה? כי הוא יודע על סמך העבר

שהחלטותיה של אמו תקפות עד שהיא מתפעלת, וכשהיא מתפעלת, כל החלטות מתבטלות, וכדי לגרום לה להתפעל צריך לבכות או לשכב על הארץ ולנוח, כי אז היא מאבדת את שיווי משקלה ואומרת: "אתה יודע מה? קח. אבל יותר איני רוצה לשמוע".

הילד יודע לעשות זאת כשהוא רוצה לקבל סוכריה. הנער יודע לעשות זאת כשהוא רוצה לנסוע עם חברים לשבת, או כשהוא רוצה שיקנו לו משהו. 'אבל כל החברים...' 'רק אני...' הוא לוחץ ולוחץ ואתה מקבל עכשיו החלטה שגויה הבנויה על מידע כוזב הבא מבחוץ, ואתה נהפך ללעג ולקלס, הן בעיני אחרים והן בעיני עצמך, כי אתה בעצמך מרגיש שאתה חסר חוט שדרה ואינך יכול לעמוד על עקרונותיך.

זוהי הטעות שאנו חוזרים עליה ללא הרף, וזה בעצם מה שמביא את הכעס לאדם, ובגלל זה הוא מאבד את נשמתו ואין לו סייעתא דשמיא. למה הוא הגיע לכלל כעס? כי בבוקר הוא לא התעורר בזמן ואמר: "יש לי נסיון של כעס, מה לעשות?". בבוקר הוא לא חשב בכלל שהוא עלול לבוא לידי כעס, ואף לא התפלל על זה, כי בעצם הוא אדם רגוע. "מה? כעס? ברוך ה', זה לא הנסיון שלי". נו, אם כן מדוע באת היום לידי כעס? הנה מה הוא משיב? "הלה הוציא אותי מהכלים. אני חייב לומר לך, הוא הוציא אותי מהכלים". איך הלה מצליח להוציא אותך מהכלים? אה, התשובה היא שהתפעלת מאיזה דבר מבחוץ, וממילא כל מה שלמדת הלך לאיבוד, ומצאת את עצמך פועל באופן אחר לגמרי ממה שצפית.

שתי דרכים בעריכת קניות

כשהאדם עורך קניות (שופינג)... בחוץ לארץ יש את העבודה זרה של עריכת קניות ביום ראשון. לא ברור מי מושך את מי, הבעל את אשתו או להיפך. בקיצור, שניהם מסתובבים עכשיו בין המדפים ומעמיסים את העגלה. הנה יש שני אופנים לעשות זאת. האופן הבריא הוא שיושבים בבית ועורכים רשימה ברורה מה לקנות, ואז יוצאים לחנות וקונים לפי הרשימה, כי מה נעשה שעדיין לא חיים בעולם מתוקן, ועדיין צריך ללכת לחנות לקנות. והאופן השני הוא שהולכים בלי שום רשימה, ובחנות מעבירים את העינים על כל מה שיש וקונים לפי חמדת הלב (ועוד יש שגם כאשר ערכו רשימה וקנו על פיה, אח"כ כשמגיעים אל הקופות לשלם, הם קונים לילדיהם מהסוכריות ומשאר מיני מתיקה המסודרים שם, והרי בעלי החנויות מניחים אותם דווקא שם כדי שבשעת ההמתנה בתור, הילדים יפצירו בהוריהם ויקנו להם כאשר לא יוכלו לעמוד בהצרותיהם), ואז אינם מבינים למה תמיד הקנייה עולה להם פי שתיים ממה שציפו, וכשהם מגיעים לביתם הם רואים שקנו חמישים דברים בלי שום צורך, ומדוע קנו אותם? כי כשראו כל אחד מהם, אמרו: "כן, בוודאי אנחנו צריכים אותו".

הנה כי כן, זהו דוגמא נוספת של שופט ושוטר שמתערבב. הם הולכים להחליט בעודם מסתובבים בין המדפים למה הם זקוקים, והרי היצרנים ובעלי החנויות צובעים את הכל בצבעים עזים כדי למשוך את העין ולעורר את חמדת הלב. הלא טיפשות היא. שופט תהיו בבית, וכשתבואו לחנות,

תחזיקו חזק, ואף כשתראו מוצר שבאמת נחוץ לכם עד מאוד, לא תיקנו אותו, וזאת לשם גדר וסייג. "אין כזה דבר לעשות החלטה בחנות. נחזור הביתה, ונחשוב שוב, ואם נגיע להחלטה שאנו באמת זקוקים לו, נלך מחר לקנות אותו".

זהירות מערבוב השכל והרגש

כך הוא בכל העניינים, בדיבור ובכסף, בכל דבר, אם אתה מתפעל מבחוף וזה מה שגורם לך לעשות החלטה, אין זו החלטה אלא רגש, ולכן היו יראי ה' תמיד נמלכים בעצמם שוב ושוב, כי כשמחליטים מיד, מתערבים הרגש והשכל. יש שהאדם אומר: "אני נמצא עם מלוא ישוב הדעת ומאוד ברור לי שאני צריך את זה". אך לא, אינך יכול להיות עם מלוא ישוב הדעת כשאתה נמצא בתוך המצב. זה מאוד קשה, כי אז הרגש מעורב עם השכל. יראי ה' היו עונים תמיד: "נראה אי"ה מחר". שואלים את האדם: "מה אתה אומר על המצב?". והוא אומר: "אי"ה מחר נדבר על זה".

וכך גם בסוגיית הפרופורציה. כשאדם נעלב מחבירו, אם ידבר על זה עכשיו כשהפצע עדיין טרי, אפילו לא ירצה, עד מהרה יאבד את עשתונותו ויתחיל לשפוך עליו אש וגפרית. אבל אם ימתין למחר, הוא יראה את התמונה במידות אחרות והדבר לא יכאב לו כפי שכואב לו עכשיו.

כשיש סכסוך בין שני שותפים ומחליטים על דעת עצמם: "הבה נתיישב ביחד ונדבר כמו שני מבוגרים. מה, אנו ילדים קטנים?! נתיישב כמו אנשים מבוגרים ומיושבים, ונדבר". ומה הבעיה? הבעיה היא שהיות ששניהם נמצאים בתוך המצב והדבר נוגע לשניהם, לא לוקח יותר מכמה דקות והם מאבדים את שלוותם ומתפרצים זה על זה, זאת על אף שהחליטו קודם לכן עשר פעמים שישמרו על שיח רגוע ונעים, וכשזה קורה, יש להם מעתה שתי בעיות. נוסף פרק שני לסיפור. הפרק הראשון הוא הסכסוך הראשוני, והפרק השני הוא העלבונות שהטיחו זה בזה בעת שיחתם ה'נעימה'. ולכן העצה היעוצה במצבים כאלה של עומס רגשי, היא להביא איש נאמן שיעמוד באמצע ויגשר ביניהם, וכך לא יתווסף פרק שני לסיפור. לדאבון לב, מדובר במעשים שבכל יום.

עשה תורתך קבע

ובכן, מה הקב"ה רוצה? דיברנו על כך בשיעור הקודם ונחזור על זה שוב כדי להמשיך הלאה. הקב"ה אומר כך: אני יודע שהעולם הזה יש לו כח עצום להפעיל אותך, וכשיפעילו אותך, ההרגשים שלך יגרמו לך לעשות החלטות במוחך. אני יודע, מאוד קשה להתאפק. בכל סוג של פתרון שהאדם רוצה לתת לבעיותיו הוא כך. בסך הכל הוא מרים טלפון... דוגמא נוספת. האדם רוצה להתקשר למנהל של הביה"ס ולומר לו שצריך לעשות איזה שינוי במוסד. הוא מחליט קודם לכן עשר פעמים שהוא הולך לדבר בכבוד. הוא כבר הגיע משם, הוא כבר ניסה את הדרך האחרת. עכשיו הוא הולך לומר לו בסגנון זה: "דע לך שבני מאוד נהנה... רק חשבתי שאולי

אפשר..." אך מה? כשמגיע למעשה והמנהל מתנגד ועונה לו כפי שלא ציפה מראש, אין זה קל לו להישאר בשלוותו.

אמר הקב"ה לאדם: אתן לך עצה: דורות הראשונים עשו תורתך קבע ומלאכתן עראי, זו וזו נתקיימה בידן, דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי, זו וזו לא נתקיימה בידן (ברכות לה, ב). והנה ידוע שקבע ועראי אינם דברים התלויים בזמן, כלומר: זה לומד שמונה שעות וזה לומד רק ארבע. לא בזה זה תלוי. זה תלוי במהות האדם. מה בונה אותי? מה המהות שלי? איזה דברים אני רוצה שיביאו אותי לידי התפעלות? ואיזה דברים אני רוצה שלא יביאו אותי לידי התפעלות? אני רוצה למסור חלקי נפש על דברים כאלה. עושים מה שצריך וממשיכים הלאה. אני רוצה להתלהב בענין זה, אני רוצה לריב בענין זה, אני רוצה להשקיע כוחות נפש בסוגיא זו. הנח! זה מה שנקרא תורתך קבע. אני רוצה שאתפעל מספר חסידי, מלימוד גמרא ותוספות, מאמירת תהלים, ממעשה מצוה, מגמילות חסד. אמנם יש דברים טכניים שצריך לסדר, יש עשרה אנשים שאני צריך להתקשר אליהם, אבל אני יודע מראש שהדברים האלה צריכים להיעשות תחת הרושם של העבודת ה' שלי. אכן אם עניני העבודת ה' לא ישאירו בי רושם, אכנס בעל כורחי לתוך המצב הטכני, ואתפעל ממנו, ואז תבוא התפעלותי ממקום לא טוב.

כשהאדם מבין שהקב"ה רוצה שלא יתפעל מדברים אחרים, וכבר הסברנו קצת בשיעור הקודם שהדרך לעשות זאת היא על-ידי הרבה התפעלות מהדברים הנכונים. הוא מלא סיפוק שמחה וחיות מהמקומות הנכונים. ואז כשהוא מגיע אל הדברים הטכניים, הוא אומר: "צריך לעשות מה שצריך, אבל אני נושא תפילה לה' שזה לא יפעיל אותי יותר מדי, שלא אתחבר לזה באופן רגשי". הוי אומר: העצה היא לקבל הרבה התפעלות מדברים שבקדושה, חדותא דשמעתתא, אמונה... צריך ללמוד, צריך להתפלל בחמימות, צריך לומר תהלים בכוונה, צריך להיכנס בעולם זה של עבודת ה', ואז כל העניינים הטכניים נעשים תחת אותו רושם.

הדיבור והמעשה הם כלי המוח

והנה יהיו אנשים שישאלו: מה? את הכל צריך לעשות כמו גולם?! אי אפשר! הרי הרבה פעמים צריך לעשות את הדברים עם חמימות. ובכן, לאחר שאנו מבינים שישנם שתי אפשרויות להתפעל, אפשר להתפעל מהספר ואז כלי המעשה רק גומרים, ואפשר להתפעל מהמצב ואז ההתפעלות עקומה והאדם מתעוות מחמת כן, נבוא לראות כיצד הדבר פועל.

ע"פ האמת, הדיבור וכלי המעשה, אינם אלא צינורות להעביר דרכם משהו אחר. אין להם יצור עצמי. הם רק מעבירים את מה שנמצא בתוך המוח. הדיבור כשלעצמו הוא דבר ריק, אבל הוא יכול להעביר את מה שנמצא בפנים בתוך המוח. וכן כלי העשייה. לידיים ולרגליים אין כת, אבל הם יכולים רק לגמור את מה שהמוח חושב והלב חושק, וכפי

ד ראה 'בן יהודע' על מימרא זו. וראה עוד דברי ה'באר מים חיים' תחילת פרשת תרומה.

שדוד המלך אמר: "רגליי מוליכין אותי לבית המדרש" (מדרש רבה בחוקותי). הן תראה שבדרך כלל כשהאדם משותק, הבעיה היא במוח. יש איזה חלק במוח שנפגע והפסיק לעבוד. כך הוא הסדר של האדם, המוח מחלק פקודות וכלי המעשה רק גומרים.

המחשבות מתחלפות תחילה

אם כן צריכים להבין מה קורה כשמישהו מדבר לאדם באופן של חוצפה, ובגלל זה אף הוא שינה קצת את סגנון דיבורו. דיבורו של פלוני לא שינה את דיבורו, לא זה מה שקרה. בדרך כלל לא יורדים עד סוף התהליך. הם אומרים: כיון שפלוני הגביה את קולו, אף אתה עשית כך. אך לאמיתו של דבר, הסגנון שלו לא השפיע עליך ישירות, אלא שזה גרם לך להבין שעכשיו צריך לדבר אחרת, עכשיו צריך לדפוק על השולחן.

וכיון שאתה מבין זאת, אתה יכול להבין דבר נפלא. מה קרה למוחך? לפני שהתחלת לדבר עם פלוני, נשאת תפילה שהקב"ה יכניס לך את המילים הנכונות לפה וביקשת מהקב"ה שיהיה אתך, והתחלת לדבר אתו, אך כיון שהלה זלזל בכל מילה שאמרת וצחק ממך, התעורר בך רצון להעמידו במקומו. רצית לומר לו איזו מימרא, כדי שיקלוט קצת מה הוא עושה. ואז שינית את מהלך המחשבה. ואתה אומר כך: "ניסיתי עם הקב"ה וזה לא כל-כך הצליח, עכשיו אני הולך לנסות עם כוחי ועוצם ידי. קדימה! אתה רוצה לראות מה אני מסוגל? כן או לא? אני יותר חזק ממך! אתה רוצה לראות?".

כיון ששינית את מהלך מחשבתך, מעתה הדיבור היוצא ממך צועק כוחי ועוצם ידי. זה מה שקרה עכשיו. אתה מדבר כבר עם נוסח אחר. בכלל לא משנה באיזה צורה אתה מסביר את דבריך וכמה גבוה אתה מדבר, כי אין לדיבורך חיות עצמית. זה רק מבטא את רחשי לבך ואת מחשבות מוחך, שהשתנו תוך כדי שהתפעלת מהדבר שבחוץ.

הדיבור מעביר את רחשי הלב

דיבור שבין אדם לחבירו הוא רק אחת מהדוגמאות, וכך הוא גם כשאין צורך בשכנוע, כלומר, כשאין מדובר ברצון לשנות משהו. הנה נביא דוגמא נוספת, ונזכור שהגם שהיא דוגמא העומדת בזכות עצמה, היא משמשת גם כמשל להרבה דוגמאות, והיא בסוגיית החינוך. לפעמים המחנכים שמים את הדגש רק על צורת הדיבור, כגון: לחייך, לדבר ברכות, לכבד, להיזהר שלא לדרוך על נפשו ולא לפגוע בו. אבל אנו צריכים להבין שכל עוד המחנך יעשה את כל השינויים האלה רק בצורת הדיבור, ולא במוח המקדים את הדיבור, המקבל ירגיש את מה שהוא חושב ומרגיש ולא את מה שהוא אומר. ולמרות שכל דיבוריו יעמדו בכל התנאים, מה שיעבור אליו, יהיה משהו אחר לגמרי.

והדבר מצוי עד מאוד, ואפשר לראות זאת אפילו בין שני אנשים. לעיל הבאנו דוגמא באב שמדבר עם מחנך או מנהל ואומר לו את מה ששינן מראש בדיוק רב. הוא לא דוקר ולא מעליב, ודווקא מדבר ברכות, ומשום מה המנהל או המחנך מוריד את שפופרת הטלפון ומרגיש שהאב זלזל בו בצורה

נוראית. "הוא חושב שאני ילד קטן, הוא חושב שאני שוטה". מדוע נראה לו שהוא חושב כך? הרי לא אמר שום מילה שתרמז על כך! התשובה היא, שהיות והאב באמת חושב כך, ומחשבתו מתבטאת באמצעות דיבורו, אע"פ שלא אמר שום דיבור שיש לו משמעות כזה, כי כך קבע הקב"ה בסדר הבריאה, שהדיבור מגלה את רחשי הלב ואת מחשבות המוח.

אחד בפה ואחד בלב בחינוך הילדים

ילד שאביו שבור ממנו, כי הוא לא עומד בציפיות, ונושך את שפתיו שלא לפגוע בו, וכשהוא חוזר מהחדר הוא אומר לו: "פשוט מה למדתם היום? עשיתם סיום? אני כל-כך שמח. אתה עושה לי נחת", ותוך כדי דיבורו הוא מרגיש כאוב. אם תדבר עם הילד, תראה שיאמר לך כשעיניו זולגות דמעות: "אבי שבור ממני, הוא לא מרוצה ממני". מדוע יאמר כך? כי כך אמר לו אביו. האב מתקומם למשמע הדברים ושואל: "אבל לא אמרתי לו שום דבר שמשמע ממנו רמז לכך! להיפך, אמרתי לו שאני שמח ומרוצה ממנו!". כן אמרת לו, כי בלבך עוד לא השלמת שאין לו מוח חזק כפי שתארת לעצמך, ואתה מרגיש קנאה בבנו של אחיך או שכנך שלומד עם קול תורה בלילה ובערב שבת ובמוצאי שבת, בעוד בנך יושב לו חמש שעות ברציפות ואינו עושה כלום. היית נוהג לשאול אותו בקול: "מה עשית במשך כל אותן שעות?", אך בשבועות האחרונים לא אמרת לו כלום, כי המחנך הורה לך שלא לומר כלום, אבל אתה עדיין כל-כך שבור, ומכל מילה שאתה אומר לו, ואף מברכת ה'צפרא טבא' נוטפת מרירות. כך היא המציאות.

הכל הולך אחר הכוונה

נעתיק מלשון הספר **עמוד העבודה** להרה"ק **רבי ברוך מקאסוב** זיע"א, צדיק ומוכיח מתקופת הבעש"ט הק' אשר ינק הרבה מתורת הבעש"ט הק' כפי שאפשר לראות שהוא מביא הרבה יסודות מתורת החסידות. **בדרוש המחשבה** אות ל"ב הוא כותב כך: "אם יגיד אדם לחבירו איזה מאמר שהוא משתמע לתרי אפי, לגנאי ולשבח, יהיה הדבר תלוי בכוונת המגיד, אם יכוין המגיד במאמרו כוונת שבח, יכניס בלב חבירו אהבה ושמחה ונחת רוח, ואם יכוין המגיד כוונת גנאי, יכניס בלב חבירו צער ויגון. גדולה מזו, אפילו בהכאה, על דרך משל בהכאת הרב לתלמידו, אם יכוין הרב בהכאתו לתכלית התלמיד ולאהבתו, יכניס אהבה בלב התלמיד, ואם יכוין הרב בהכאתו לשנאת התלמיד, יכניס שנאה בלבו, כי אין עצם ההכאה כואבת, אלא כח הרוחני של הרב המלוכב בהכאה ההיא, הוא הכואב".

המלמד כל-כך כועס. "בא הנה! תוריד את המשקפיים", ונותן לו סתירה מצלצלת, ומוציא עליו את כל כעסו. זוהי הכאב. זה בכלל לא המכה עצמה, אלא הכעס והשנאה שהוא מעביר לו בידיו. פעמים הרבה יש אצל האב (זה יותר מצוי אצל האב מאשר אצל המלמד), שהוא מרגיש שהבן עושה לו בושות. וזה נכון. אתה יודע כמה עמוק הוא צער הבושה? יש לו לאב צער עמוק ביותר. אין זה צחוק בכלל. לפעמים הוא מרגיש שהיה רוצה למות. הלבנת פני חבירו ברבים היא אביזרייהו דשפיכות דמים, נכון? ובכן, הבן עשה זאת

לאב. למה? כי הוא נכנס לשמחה כפי שהוא לבוש. וכמו כן בעזרת נשים. הבת ידעה מה זה יעשה לאמה כשתיכנס אל השמחה כפי שהיא לבושה, והיא טיילה פנימה וכולם הפנו את מבטיהם. האם רוצה להיקבר באדמה מרוב בושה. העוול של הבן או של הבת, זהו סוגיא אחרת. מציאות היא שזה מה שקרה, והכאב כל-כך עמוק.

שכרו יוצא בהפסדו

אכן יש שהאב נושך את שפתיו ואומר בלבו: "כך סיבב הקב"ה... שיהיה לכפרת עוונות, ראה עניי וחטאתי ושא לכל חטאותיי". בעל מדרגה הוא האב הזה, כי זה ממש לא קל. אבל אם ביום מן הימים מרגיש האב שהגיעה העת לקיים ביום פקדי ופקדתי - "עכשיו הוא הולך לקבל ממני..." מה שיאמר לו עכשיו, רק ישדר לו את כאבו ותסכולו ממנו, ודבר זה עלול לשבור את הנפש של הבן באופן נורא. אתה כבר מבוגר ויכול להתאפק קצת, אבל כשאתה משדר לו את כאבך, לא משנה איזה מראה מקומות אתה מביא לו שכתוב בהם שאסור להתלבש כך, למעשה אינך מביא יראת שמים, כי עכשיו ברגע זה, לא חוסר יראת שמים כואב לך, אלא הבזיונות שהוא עושה לך, זה מה שכואב לך. אתה כאילו אומר לו: "ביישת אותי, ועליך לדעת מה אתה מעולל לי". לא משנה על איזה צדיק אתה מספר, ואף לא על איזה פריץ ועל איזה מוכסן. אתה החזרת לו מנה אחת אפיים, והבן ירגיש זאת והתוצאה תהיה שהוא רק יתרחק ממך.

לבבות בני אדם צופים זה לזה

ב'עמוד העבודה' מסיים שם: "לבבות בני אדם צופים ומביטים זה לזה למרחוק". אכן כן, הלב מרגיש בין רגע. וקודם לכן הוא כותב שם: "הדבר בדוק ומנוסה, כשיש שני אנשים אוהבי השם ויראיו, על דרך משל שָׁמַם ראובן ושמעון, אם ראובן יעבור לפני התיבה ויתפלל מעומק הלב בכוונה שלימה, ירגיש שמעון איזה מילות ותיבות יצאו יותר בעומק מלב ראובן ממילות ותיבות זולתן, כי **אותן מילות ותיבות שנכנסין בעומק בלב שמעון, בוודאי יצאו בכוונה ובכוח דביקות מלב ראובן.** כמו שבגשמי אם יורה המורה בחץ גשמי, כל מה שיורה יותר בכוח, ייכנס החץ יותר בעומק בגוף חבירו, כמו כן בחיצים הרוחניים". אכן אם הבעל תפילה מוציא איזו אנחה מזויפת, כי אומר בלבו: "ראש השנה היום, צריך להוסיף קצת רגש", מיד כולם שמים לב לכך. אפילו אלו שאינם קרובים אליו ביותר שמים לב לכך, וכל שכן הקרובים אליו ביותר. אפילו מי שישנוני שם לב לכך. ולא רק מפני שהאנחה נשמעת שונה, אלא מפני **שלבבות בני אדם צופים ומביטים זה לזה למרחוק.**

הוא מביא שם עוד ב'עמוד העבודה': סופר לי מאיש אחד, על דרך משל שמו ראובן, שעשה דרכו לארץ ישראל, וביקש ממנו שמעון שיתפלל בעדו בארץ ישראל, והשיב לו ראובן: אולי אשכח להתפלל בעדך, אך איעצך בעת שתהיה בעת צרה, תתפלל בעדי בחוץ לארץ, ואז תיכף באותה שעה שאהיה מצוייר במחשבתך, יעלה זכרונו במחשבתי לטובה ואתפלל בעדך בארץ ישראל.

המחשבה קובעת את צורת ההשתדלות

ולענייננו, בסוגיית ההשתדלות, זה אותו דבר ממש. אם אין האדם משנן את הדברים הנכונים לפני שהוא עושה שיחת טלפון, או לפני שהוא הולך לעשות מסחר, או לפני שהוא הולך לפתור בעיה מכל סוג שהוא, הגם שבתחילה אינו חושב מחשבה פסולה, כשהוא מתחיל להשתדל בדבר ורואה שאינו מצליח, הוא מתפעל מבחוץ, ואז חודרת למוחו מחשבה הנוגדת את האמונה והבטחון, בדרך כלל תהיה זו מחשבה של כוחי ועוצם ידי - "אם לא הולך בכוח, ילך בעוד יותר כח. צריך לדחוף קצת יותר". **נדמה לו שלא השתנה כלום בצורת דיבורו ועשייתו, אבל למעשה התחולל בו שינוי עמוק.** בהתחלה הוא פעל באופן רגוע, ועכשיו התחלפה מחשבתו במחשבת כוחי ועוצם ידי, ומתוך מחשבה זו הוא פועל. זה מה שאנשים עושים. כל פעם שלא הולך, מקבלים החלטה לשנות את אופן העשייה לכוחי ועוצם ידי, ומה קורה אז? שלא הולך לו. למה לא הולך לו? כי כל מה שהוא עושה מעתה, הוא באופן של כוחי ועוצם ידי.

ונדגיש שוב: מתי קורה השינוי? או מה גורם לשינוי להתחולל? בדרך כלל מה שגורם לאדם לשנות את מחשבתו הוא כשנוכח לראות שלא הצליח. "לא הצליח?! בסדר! אני רואה שכאן צריך לתת מכות". הוא מפשיל את שרווליו, זורק את בטחונו ברבוננו של עולם, ומתחיל להפעיל את כל כוחותיו. ככה זה בכל תחום וענין, כל פעם שהאדם רואה שלא הולך לו, הוא מתחיל לדחוף חזק יותר, כאשר **לפי האמת היה צריך לעשות את ההיפך ממש.** "לא הולך? בסדר! כפי הנראה שכחתי מה אני צריך לחשוב. הבה נשנן שוב, הבה נמתין למחר, הבה אתפלל יותר טוב, אולי הקב"ה אינו רוצה..."

כשיבין זאת האדם, יוכל להבין שההשתדלות בין בדיבור ובין בעשייה, אינה אלא הצינור למחשבות הנכונות. טעותם של בני האדם היא שהם חושבים שלדיים יש כח עצמי, ואינם מבינים שהדיים הן רק עושי דברו של המוח, ושאם האדם פועל באופן של כוחי ועוצם ידי, מה שדוחף את ידיו לפעול, היא המחשבה של כוחי ועוצם ידי שבמוחו.

חוזרים אל השורש

וכיון שהאדם יבין זאת, הוא יבין מה הוא כן צריך לעשות, כפי שיבואר: הנה לעיל הבאנו דוגמא מתחום החינוך שהאב אומר את הנוסח הנכון לבנו, אבל בלבו הוא אומר: "איני מקבל את תכונת נפשך, אני ברוגז על כך, אני יש לי תכונת נפש אחרת, שוטה אתה". הוא אומר לו דברי השקפה, ובה בעת לבו אומר: "מדוע אתה כזה חיה רעה?". וכעת נאמר שאם **האב רוצה להשתנות,** עליו להבין את המציאות הזאת ולעבוד על השורש. תחזור אל השורש ותעבד את מחשבותיך. "מדוע אני חושב כך? למה אני כל-כך ברוגז? למה אני כל-כך רוצה לשנותו? אני מתכוון למען כבוד שמים או לטובת עצמי? ואם נניח שאני מתכוון לריבוננו של עולם, האם כשאדבר אתו באופן כזה, זה באמת יישמש את המטרה?".

אכן תמיד יהיה מי שישאל: "רגע אחד! האם זה אומר

שאני צריך לוותר על כל עקרונותיי? מה אתה רוצה לומר לי, שלא אעיר לו על זמן קריאת שמע?!". הבחור הלך למומחה והתלונן על אביו שהוא שונא אותו. למה? כי הוא צעק עליו על שהפסיד זמן ק"ש זה כבר חודש שלם, ועשה לו בזיונות. מגיע המומחה אל אביו ואומר לו: "דע לך שכתוב בשם צדיק פלוני שנער כמו זה, הוא תינוק שנשבה בענין זה שהוא לקוי בו, ואם אתה צועק עליו, אתה רק מזיק לו". דרשה שלמה. שואל אביו: "ובכן, אני רוצה לדעת, נגמר הסיפור עם זמן ק"ש? האם אתה לוקח אחריות על כך?". "כן, אני לוקח אחריות".

תמיד יהיו דבריי נחת

ולמען האמת, הוויכוח אינו במקום הנכון. הוויכוח נסוב כעת על השלב האחרון, אם לעורר או לא לעורר. וזמן ק"ש הוא רק דוגמא אחת, יש כמו כן אלפי דוגמאות. ובכן, **יש מושג כזה שאין צריך להעיר, כלל וכלל לא, ראשית, מפני שכעת הוא אינו במצב לקבל, וחז"ל כבר אמרו (יבמות סה, ב):** כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע. ומסיבה נוספת, **כי כל עוד אתה ממורמר בקשר למצב של בנך ורגשי לבך כל-כך מעוותים, אין לך יכולת להעיר לו.** אכן כן, אל תעיר לו, בינתיים. אבל לא זוהי התכלית. אתה שואל: "אבל איך יתכן שהקב"ה רוצה שלא אעיר לו?". כן, כמו שאתה שומע. לפעמים הקב"ה רוצה שלא תעיר לו. אבל **מה שהקב"ה רוצה ברוב המצבים הוא שתמשיך לדבר,** אבל בא נראה אותך מקיים את השורה הראשונה של **אגרת הרמב"ן: "תמיד יהיו דבריי נחת לכל אדם ובכל עת"**.

אין זו מידה טובה בעלמא כדי להינצל על ידה מן הכעס, זה עבודת החיים. אתה עובד עבודה זו כשאתה אוכל וכשאתה מדבר וכשאתה עוסק במסחר וכשאתה מחנך וכשאתה מחפש פתרון לכל בעיה אפשרית. אם אתה יכול להיות בשמחה ובאהבה ובנעימות, יכול אתה לומר כל מה שאתה צריך לומר. אתה רוצה לחנך עכשיו על צניעות? אמור לי על מה אתה רוצה לחנך. על זמן ק"ש? על שבת? על התמדה? לא משנה על מה אתה רוצה לחנך, **קודם לכן תבדוק מה הם הרגשי לבך.** הקב"ה דורש מן האדם שירגיש בלבו כך: "הקב"ה סיבב שיהיה כך, וכך בדיוק זה צריך להיות, המצב הוא בשלימותו". "הזאת נעמי?! הלזו תקרא שלימות?! היתכן שבזה חפץ הקב"ה?!". כן, כי **הקב"ה רוצה לראות איך אתה פועל במצב כזה. אתה מביא את עצמך לרוממות ומקיים סמא דיסורי קיבולי... זהו עבודה לא פשוטה, אבל אתה צריך לעשות זאת כדי לרפא את עצמך, כי רק לאחר מכן אתה יכול לגשת ולדבר.**

חוסר קבלה שווה מלחמה

בשיעור כ"ד הארכנו בזה כלפי השי"ת. האדם שואל: "איך אני יכול להתפלל? אולי הקב"ה אינו רוצה לשנות את המצב!", והבאנו מה שאמרו חז"ל (ברכות סב, ב) "קבלה דיסורי שתיקותא ומיבעי רחמי". תחילה אתה צריך לקבל את היסורים ואז אתה יכול להתפלל. אך כעת אנו זוכים להבנה יותר עמוקה הן כלפי התפילה עצמה והן כלפי כל דבר שהאדם רוצה לפעול.

הוי אומר: אם האדם מדבר אל השי"ת ועדיין לא קיבל את מצבו ואומר: "לא! לא! אל תעשה לי את זה. אני לא יצליח לעמוד מול הבושה הזאת". אתה יודע שהחלק הזה חולה אצלו וזקוק לרפואה, והרפואה לזה היא קיבולי. סמא דיסורי קיבולי. אין שום דבר בעולם שעשוי לעורר באדם כעס וכאב עמוק. לא ולא! אם אתה רואה שהאדם נעשה כל-כך נבוך שהוא מתחיל להשתולל, אתה יודע שהוא חולה. איננו דנים אותך, כי הקב"ה הוא זה שזימן לך את הנסיון הזה, ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, אבל צריך לדעת לטפל בזה. כשהרופא בודק אותך, הוא שואל: "היכן כואב?". הוא ממשש עד שהוא מגיע אל נקודת הכאב - "כאן כואב? אה, הפלא ופלא, אנו כבר מתקרבים אל הרפואה. אם כאן כואב כל-כך חזק, סימן הוא שכאן איך לך אמונה ובטחון, כאן לא קיבלת את מצבך. קיבלת את מצבך לענין זה שאין לך הרבה כסף ולענין עוד דברים אחרים, אבל כשנוסף פרט זה לחיך, אמרת: "עד כאן". לא קלטת למי אמרת עד כאן, אבל כך אמרת. ואתה לוחם ולוחם, וכיון שאתה במצב של מלחמה, כל השערים נעולים. שער התפילה נעול, ושער ההשתדלות נעול. אינך יכול להתקדם לשום מקום. **כי כל עוד לא קיבלת את מצבך ואמרת: "זה טוב. צריך רק לראות איך להכניס עוד אור, אבל המצב בעצם טוב הוא", בכל דיבור שאתה מוציא מפיו, אתה מתכוון לריב עם מי שאתה מדבר.** אם אתה מדבר עם השי"ת - אתה רב עם השי"ת, אם אתה מדבר עם בנך - אתה רב עם בנך. **אתה רק מעביר את חוסר הסכמתך למצב.**

אין לו אלא שיבושו

אנשים חיים עשרות שנים עם המהלך הזה. "אמרתי לבני, אמרתי לו בפירוש שאינני מגיע לחתונתו. אמרתי לו: אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה, אבל תצפה ממני שאתן לך אפילו דולר אחד במשך כל ימי חיך". בסגנון הדיבור הזה טמון כל-כך הרבה ארס של חוסר קבלה. "אינני מקבל את המצב". ועכשיו כל ספרי החסידות שתביא, יהיו רק כלים למלחמה. לכן אומרים לנו חז"ל: דבר ראשון צריך לעבד את החלק הזה. "אבל כל-כך כואב לי, אין לך מושג עד כמה... אינני רוצה לקבל". אכן **כשתחפש שם ותקלוט שעל ידי הקבלה אתה עוקר מן השורש כל מיני מחשבות של כוחי ועוצם ידי** וכל מיני דמיונות על אודות מעמדך שגורמים לך להתבייש, **תבין שאין לך ברירה אלא לקבל את המצב.**

יש לך מושג מה מצטבר שם בנפשך כשאינך רוצה לקבל את המצב? יש שם כל-כך הרבה כאב, ואתה דורש מבנך שלא יעורר אותה. אך הקב"ה יותר חכם ממך והוא גרם לבנך לעורר אותה, ואתה נעשה אש להבה עליו. מה אפשר לעשות? עצה טובה קא משמע לך. תכתוב מה אתה מרגיש. אגב, כשתכתוב את ההרגשים שלך, תראה שאתה לא כותב באופן הרגיל. זה נורא נוראות. בדרך כלל האדם כותב באופן מסודר, אך כשהוא כותב מה הוא מרגיש כשהוא כאוב, הכתב יוצא משובש לגמרי. אין צורך להיות גרפולוג כדי לראות את ההבדל בין כתב הזה לכתב הרגיל שלו. תכתוב את כל הטענות שיש לך. ואם אתה רואה זאת על הכתב שלך, האם אתה עדיין זקוק לאמונה בדברי העמוד העבודה' שהשינוי

קיים גם בדיבורך!?

להעביר גאווה? תעביר, אבל למה אתה צריך להחזיק את הספר בידך? אמור ברור: "חכם אני, גאון אני, מי כמוני בכל הארץ". מדוע אתה צריך לערב את רבותיך בזה?

עכ"פ אפשר להרגיש זאת, וכשהאדם רואה כמה הדבר אמיתי, הוא מתחיל להתבייש, כי הוא מבין שהוא שקוף^ה ואינו יכול להתחבא. ככה אנחנו, אנחנו שקופים. ובכן, יש עצה אחת בלבד, שכאשר יראו אותנו מעבר לעבר, יראו בנו רק טוב. מה בדרך כלל אנשים עושים? הם בונים עוד מחיצות ועוד מחיצות, כי חוששים שיביטו בהם ויראו מה יש להם בפנים. מדוע אתה עובד עקום? עדיף שתעבוד על פנימיותך ולא תצטרך להתבייש במה שיש לך.

אשרי מי שאין לו מה להסתיר

לפעמים שומעים אחד אומר למי שרוצה לשאול ממנו את מכשיר הפלאפון: "קח! אתה יכול לבדוק את המכשיר כמה שאתה רוצה, אין לי מה להסתיר שם". הנה זה הרבה יותר נעים מאשר לעשות מאה סיסמאות¹ על המכשיר. כך הוא גם לגבי האדם עצמו, בעל מכשיר הפלאפון, שיהיה בן אדם כזה - "מה אתה רוצה לראות? אתה רוצה לראות מה יש לי בפנים? בא תסתכל. אין לי מה להסתיר. יש בי רק טוב וחסד.

חז"ל אמרו (תענית ז, א) שהתורה נמשלה למים, ואמר הרה"ק **רבי אשר מסטאלין** זיע"א ונדפס בתחילת ספרו של אביו **בית אהרן**, שמפני כך נמשלה התורה למים, כי כפי שהמים אם מקור נביעתם מלא ברפש וטיט, הם באים עכורים ומעורבים בטיט, ואם לאו - הם יוצאים זכים ונקיים, כך בענין התורה. ולענייננו, **אם האדם רוצה שדיבוריו ועשיותיו ישפיעו ויוכל לחנך את בניו ולפתור בעיות, אין זה קשור לדיבורים ולעשיות עצמם, אלא למקור שממנו הם באים, והוא המוח. ולסיום, בסוגיא זו נעוץ שורש החילוק בין השתדלות באופן המותר להשתדלות באופן המעוות. עליך לבדוק תחת איזה רושם של מחשבה אתה עוסק עכשיו, ועליך לשים לב שהמחשבות מתחלפות בכל עת.**

(נמסר ביום שלישי פרשת שמות כ"א טבת תשפ"ד)

אכן אם האדם עושה כן, הוא חותר לאט אל האמת. זה באמת כואב לו תוך כדי הכתיבה, אבל הוא כותב. אכן כן, יש אנשים שתוך כדי הכתיבה הם לוקחים את הנייר וקורעים אותו בזעם, עד שאפשר לשמוע את קול הקריעה בחדר הסמוך. ולמה? כי זה עורר אצלם כאב מלפני שלושים שנה. עוד קצת, ועוד קצת, ועוד קצת, עד שמגיעים לאמת, ואז **כשתקיים סמא דיסורי קיבולי, תגלה איזה כח יש בדיבוריך, ותהיה כל-כך מאושר כשתראה שדיבוריך מתחילים לעבוד.**

אף הצדיקים יראי ה' היו חוזרים תמיד בתשובה על זה, וכך היו עולים במדרגות על גבי מדרגות בענין זה, ואם בתחילה היתה החזרה בתשובה על דיבור שלא היה צריך להיאמר, בהמשך זה היה על הצורה שבה הדיבור נאמר. הצדיק הרגיש שבאמצע השיחה הגביה את קולו וזה לא הגיע מהמקום הנכון, וחזר על כך בתשובה.

האדם הוא שקוף

בגמרא (שבת קה, ב) כתוב שלפעמים צריך המחנך **להראות פנים זועפות לילד, אך תוך כדי כך הוא צריך לאהוב אותו בלבו**. מדובר בגמרא, לא באיזה ספר בלתי ידוע. הוי אומר: אם אתה רוצה להעביר אור לתלמידך, אבל הוא עושה לך צרות. הנה זה אותו דבר כמו השתדלות, זה תמיד נוגע באותו קושי. "הוא עושה לי צרות ואני מתפעל ממנו, כן, אני באמצע ללמוד עם תלמידיי וילד אחד הורס לי את השיעור". זה אמת, **זה מביא לידי התפעלות, וקשה מאוד שלא להתפעל**. אבל המלמד **יש לו אפשרות מיד כשהוא שם לב שהוא מתרגז, לנשום עמוק ולומר לעצמו: "זה השי"ת, זה לא הילד**. רבוננו של עולם! עזור לי שאוכל להמשיך למסור את השיעור", **ואם הוא עושה כן, המסר הזה עובר אל הילד**.

לא צריך להיות חכם גדול לראות על אדם מסוים שמעביר גאווה, ואפילו אנשים די פשוטים יכולים להרגיש זאת. דיבוריו בלולים מכל מיני מראי מקומות, ראשונים ואחרונים וראשי ישיבות, אבל את מה הוא מעביר? - גאווה. לכן אמרו **חז"ל** (אבות א, יג) דאשתמש בתגא חלף. אתה רוצה

ה דורכזיכטיג - transparent
password 1

הודעה משמחת

בשעה טובה ומוצלחת ניתן להשיג דיסק-און-קי (USB) מלא וגדוש עם 200 שיעורים בשער הבטחון שנמסרו ע"י הרב שמעון שפיצער שליט"א במסגרת **מדור אמונה ובטחון**

מוקדים לרכישה:

טלפון - 052-761-2069
טלפון - 052-768-3249
טלפון - 052-760-4121

בית שמש:
אשדוד:
חיפה:

חנות ספרים וואלדמן קרית בעלזא
חנות ספרים סאטמאר
חנות 'מול איצקוביץ'

ירושלים:
בני ברק:
בני ברק:

קול הביניי

718.686.8300 ארה"ב
072.257.7726 ארץ ישראל
03.300.0223 בלגיה
0204.586.2115 בריטניה

לקבלת הקונטרס המלא
וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל

שלחו מייל לכתובת
info@machonhavineini.com

לקבלת גיליון זה מדי שבוע
וטעימה יומית מדי יום במייל

שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com

קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי
הרב **שמעון שפיצער** שליט"א
02.302.4389
או ב'קול הביניי' שלוחה > 1 0